

Statnett

Deres referanse

Innspill tariffmodell

Deres dato

13.02.2025

Vår referanse

2025-00001

Vår dato

10.04.2025

Saksbehandler

Åshild Helland | Lnett

Høringsinnspill – ny modell for Statnetts tariffer

Lnett viser til Statnetts høring om ny modell for tariffer i transmisjonsnettet. Statnett foreslår prinsipper for en ny og mer fremtidsrettet modell, med endringer som ønskes innført både på kort og lengre sikt.

Lnett vil i dette høringsinnspillet først og fremst kommentere på endringene som ønskes innført fra 01.01.26, og kun kort angi våre synspunkter på endringer som må videreutvikles før de kan implementeres i en fremtidig tariffmodell.

Kortsiktige tiltak som ønskes innført fra 01.01.26

Innføring av kapasitetsledd for forbruk

Statnett ønsker å innføre et nytt kapasitetsledd for forbruk, og mener dette vil gi alle kunder incentiver til å kritisk vurdere eget maksuttak. Dette mener Statnett vil bidra til lavere eller utsatt behov for reinvesteringer i nettet. Kapasitetsleddet skal innføres som et tillegg til dagens fastledd, og vil således medføre en reduksjon i dagens fastledd.

Lnett har forståelse for at Statnett ønsker en avregning basert på målt effektutveksling i de enkelte tilknytningspunktene. Produksjon bak målepunktet vil da direkte bli hensyntatt i avregningen.

Lnett mener innføring av et nytt kapasitetsledd kan gi incentiver til å vurdere eget maksforbruk for direkte kunder i transmisjonsnettet. For nettselskap som er kunder i transmisjonsnettet, vil det i større grad sannsynligvis bare medføre en omfordeling av kostnader mellom egne kundegrupper. Underliggende nettselskap står for en stor andel av uttaket fra transmisjonsnettet. Skal prissignalene virke for sluttbrukere tilknyttet andre nettselskap, må de videreføres til kunder i underliggende nett.

Statnett mener kapasitetsleddet som ønskes innført vil være sammenlignbart med fastleddet som er innført på lavere nettnivåer, og at tariffen i transmisjonsnettet dermed blir mer sammenlignbar med tariffstrukturen i underliggende nett. Lnett vil påpeke at i regionalt distribusjonsnett bruker de fleste nettselskapene i dag samme tariffingsmodell som Statnett. I lokalt distribusjonsnett avregnes de aller fleste kundene kun etter et kapasitetsledd og ett energiledd. Noen effektmålte kunder avregnes i tillegg et fastledd, dette er imidlertid likt for alle kunder og dekker kun kundespesifikke kostnader (måling og avregning). Å hevde at innføring av et tredje ledd i tariffingen i transmisjonsnettet vil innebære en forenkling og harmonisering mot underliggende nettnivå er vi ikke enig i.

Det foreslås at avregningsgrunnlaget for kapasitetsleddet skal baseres på kundens faktisk målte effektuttak i hvert enkelt tilknytningspunkt i transmisjonsnettet, og avregnes med snitt av siste tre år. Dette vil gi både omfordelingsvirkninger og utfordringer. Med målt effektuttak vil produksjon kun være til fordel om produksjonen er bak målepunktet, og faktisk bidrar til å redusere belastningen på transmisjonsnettet. Med målt effektuttak basert på maksimalt uttak i hvert tilknytningspunkt, kan avregningen av underliggende nettselskap bli utfordrende. Spesielt gjelder dette underliggende nettselskap med sammenhengende nett og flere ulike tilknytningspunkter mot transmisjonsnettet.

Lnett forutsetter at Statnett innfører mekanismer i avregningen, slik at underliggende nettselskap ikke må dekke kostnadene for transitt eller at samme effekt avregnes i flere punkt dersom årsaken til endringer i koblingsbilde ligger hos Statnett. Det er ikke riktig at våre kunder må betale en høyere kostnad når Statnett eksempelvis skal gjøre større ombygginger eller revisjoner i egne anlegg. Lnett er selvsagt positiv til at Statnett bruker omkoblingsmuligheter i vårt nett for å sikre forsyningen i slike tilfeller, men at det også kan medføre høyere tariffkostnad kan vi ikke støtte.

Lnett har ingen kunder som omfattes av definisjonen «Stort forbruk», omfordelingsvirkninger er vanskelig for oss å vurdere før det foreligger mer detaljert data- og informasjonsgrunnlag fra Statnett. Vi ber om at Statnett fremlegger mer detaljert informasjon om både avregningsgrunnlag, og hvordan Statnett ser for seg korrigeringsmuligheter i avregningsgrunnlaget. Det bør foreligge en oversikt over hvordan de ulike nettselskapenes avregningsgrunnlag for fastledd og kapasitetsledd er i forhold til hverandre, og i forhold til samlet maksimalt effektuttak.

Dagens tariffmodell hensyntar samlokalisering av produksjon og forbruk ved bruk av k-faktor. Med innføring av nytt kapasitetsledd vil faktisk målt effektuttak ivareta denne samlokaliseringen. Innmatingstariffen for produksjon tilknyttet lokalt regionalnett bør fremover tilfalle de regionale netteierne, og ikke videreføres til Statnett.

Krav om deltagelse i reservemarkedet for enkeltkunder med stort forbruk

Lnett har i dag ingen enkeltkunder med stort forbruk og høy brukstid som mottar redusert tariff. Vi erfarer imidlertid at industrien er svært opptatt av akkurat dette, og håper Statnett og industrien i felleskap klarer å komme frem til en enighet om dette punktet.

Økt bidrag fra balanseansvarlige aktører

Statnett ønsker å øke gebyrene i balansemarkedet. Lnett ser at systemkostnadene øker, og støtter prinsippet om at de som forårsaker ubalanser også bør betale for dette. Samtidig er vi opptatt av at Statnett gjør det de kan for å holde systemdriftskostnadene lavest mulig.

Endringer som Statnett ønsker å videreutvikle og innføre på lengre sikt

Revisjon av energileddet

Energileddet i transmisjonsnettet er bruksavhengig og skal reflektere systembelastningen hver enkelt kunde påfører nettet når de mater inn eller tar ut kraft. Energileddet beregnes som faktor av områdepris, utvekslet energi og marginaltap i utvekslingspunktet. Marginaltapet er symmetrisk om null for henholdsvis innmating og uttak, og er administrativt begrenset til 15%. Siden november 2022 har områdeprisen vært midlertidig begrenset til maks 35 øre/kWh i beregningene av energiledd.

Vedtak om tillatelse til å sette tak på kraftprisen ved beregning av energileddet, ble gitt for å avbøte utfordringer med høye kraftpriser og dermed tilsvarende høye energiledd. Dette gjaldt særlig for kunder i Sør-Norge. Symmetri rundt null har gitt kraftprodusentene i Sør-Norge store ekstra inntekter, og forbrukeren tilsvarende høyere utgifter. I Nord-Norge er det motsatt, selv om begge områder kan sies å være overskuddsområder for kraft om man ser bort fra utenlandsforbindelsene.

Det er en felles oppfatning i bransjen at prissignalene over energileddet kan bli for sterke og gi urimelige utslag, spesielt dersom de kommer på toppen av allerede sterke signaler fra spotprisen. Det er også utfordrende å forklare til kunder som må betale energiledd basert på marginale tapskostnader.

Lnett støtter Statnetts ønske om å se nærmere på beregningsmodellen for energileddet og vurdere alternativer. Lnett kommer til å jobbe aktivt for at dagens pristak opprettholdes inntil en revidert beregningsmodell er på plass.

Reservasjonstariff

Statnett ønsker å innføre en moderat tariff for kunder som reserverer nettkapasitet i transmisjonsnettet. Det vises til at dagens modenhetsvurderinger fungerer, men at de ikke er gode nok.

Lnett mener det er viktig å gi incentiver, slik at kunder ikke bestiller og reserverer mer kapasitet enn de faktisk trenger. Vi mener imidlertid det er for tidlig å si at modenhetskriteriene ikke er gode nok.

Å innføre en egen reservasjonstariff må utredes nærmere. At kunder må vente på nett er lite kundevennlig, at de i tillegg skal måtte betale for å få stå i kø og vente vil ikke være positivt for bransjens anseelse. Det er viktig at de tiltakene som er igangsatt rundt nettkøene får tid til å virke, før nye innføres.

Revisjon av anleggsbidragsregelverket

Statnett mener anleggsbidraget bør standardiseres og forenkles. Energimyndighetene har allerede startet en revisjon av anleggsbidragsregelverket.

Lnett deler Statnett sitt syn på at det er behov for å både standardisere og forenkle regelverket for anleggsbidrag, på alle nettnivåer.

Revisjon av fastleddet

Statnett mener fastledd forbruk bør tariffes på grunnlag av bruk av transmisjonsnettet, og ikke på forbruk bak målepunktet i systemets topplast (dagens modell). Med innføring av nytt kapasitetsledd innføres det en gradvis overgang.

Lnett sine innspill til endret avregningsgrunnlag og overgang til bruk av faktisk målt uttak er gitt under punktet om innføring av kapasitetsledd for forbruk.

Revisjon av topplasttimen

Statnett vurderer bruk av flere topplasttimer, for å sende signaler til kundene om å redusere uttak i de perioder der nettet er høyt belastet.

Lnett forstår Statnetts ønske om å incentivere kundene til å redusere lastuttaket i perioder der nettet er høyt belastet. Men, dersom dette skal ha noen virkning for andre enn stort forbruk direkte tilknyttet transmisjonsnettet, krever det at tariffstrukturen i transmisjonsnettet videreføres til regionalt distribusjonsnett.

Lnett mener bruk av flere topplasttimer vil gjøre tarifferingen mer robust, varsling i forkant når det er sannsynlig at topplasttimen inntreffer er vi mer skeptisk til.

Tariffering av reaktiv effekt

Statnett mener at tariffering av reaktiv effekt bør hensynta ikke bare uttak, men også innmating. Statnett opplever at både uttak og innmating av reaktiv effekt skaper problemer i driften, og problemene forventes å øke ytterligere fremover i tid. Det er søkt RME om at kontrollforskriften endres slik at den også omfatter innmating av reaktiv effekt.

Lnett ser de samme utfordringene med reaktiv effekt som Statnett, flyt av reaktiv effekt i nettet opptar kapasitet og gir økte nettap.

Økt innmatingstariff

Den øvre grensen for innmatingstariffen er satt av Kommisjonsforordning 838/2010. Statnett arbeider for å få hevet terskelnivået, Lnett har ingen kommentarer til dette.

Vennlig hilsen
Lnett AS

Beate Stangeland
Økonomidirektør

Åshild Helland | Lnett
Leder rammebetingelser

Dokumentet er godkjent i henhold til interne rutiner